

SOTE-uudistus tulee – mikä muuttuu Lopella?

Väestö ikääntyy Suomessa ja Lopella, johon ei voida vaikuttaa poliittisilla päätöksillä. Sote-palvelujen tuottamistavoista ja uudistamisen tarpeista on väännetty poliittisesti eri tasoilla vuosien ajan. Suomen hallitukset ja kunnanvaltuustot ovat ehtineet usein vaihtua. Fakta on, jotain on tehtävä Sote-palvelujen tuottamiselle. Tulevaisuudessa Sote-palvelujen tarpeet tuskin vähenevät ja tarvetta on lähipalveluille, etenkin ikäihmisille.

Ministeri Annika Saarikko kirjoitti, MTV uutiset kolumni 28.5.21: ”Sote-palvelut ovat hyvin vahvasti säädeltyjä lakisääteisiä palveluita. Sote-rahoilla ei ole tähänkään asti kouluja ja pyöriteitä rakennettu. Päinvastoin – Sote-menot ovat useimmissa kunnissa kasvaneet nopeampaa vauhtia kuin verotulot. Jos väestön ikääntyessä Sote pysyisi kuntien vastuulla, kustannukset jakaantuisivat maassa hyvin epätasaisesti. Koulu ja varhaiskasvatus joutuisivat kärsimään etenkin pienemmissä kunnissa. Tulos olisi hyvin epäreilu. Ihmisten palvelut sekä verorasitus eriytyisivät kotikunnan mahdollisuuksien mukaan. Kuntien velkaantuminen lisääntyisi.” Tätä näkökulmaa nostan esille myös Lopella. Uutena, v. 2017 Lopelle Lapista muuttaneena, kannan huolta Lopen toimintaedellytyksistä tulevaisuudessa. Tiedän, mitä syrjäalueella asuminen tarkoittaa. Yritysystävällinen toiminta parantaa vetovoimaa, mm. infran ja kaavoituksen avulla. Tarvitaan vankempia hartioita Sote ja sivistyspalvelujen turvaamiseen.

Eduskunnan keskustelussa kokoomus kantoi huolta, että Sote-uudistus romuttaa kuntien investointikykyä ja vie päätösvallan alueilta. Sote-palveluja tuotetaan Lopella alueellisena yhteistyönä. Lopen näkökulmasta asiat eivät ole hoituneet toivotusti ja odotetusti. Tuntematta taustoja tarkemmin, epäsuhtaa on ollut mm. edustajien määrissä; päätöksissä puheenjohtajan äänen ratkaistessa. Onko päätöksiä tehty yhteistyössä kaikkia kuntia kuunnellen? Lopen lääkäripalvelut ovat olleet esillä usean vuoden ajan, saadaanko palvelua vai ei? Sote-uudistuksen maakuntamallissa tilanne ei ainakaan huonone. Maakunnalliset päättäjät valitaan vaaleilla, kuten eduskuntavaaleissa. Maakuntavaltuustoissa pitää päätökset tehdä 2/3 äänten enemmistöllä, kuten Eduskunnassa. Ei ole väliä, onko maakuntavaltuuston edustaja isosta vai pienestä kunnasta. Pienet kunnat eivät olisi kaupunkimaisten kuntien ”talutusnuorassa”.

Olen työskennellyt yli 30 vuotta Sote-palvelujen erilaisissa tehtävissä ja kokenut omakohtaisesti 1990-luvun laman, jolloin mm. lomautettiin hoitajia. Pyrittiin selviytymään niukkenevien resurssien kanssa. Kunnat velkaantuivat. Käynnistettiin Paras-hanke ja useita kuntajakoselvityksiä Hannes Mannisen ja Eero Laesterän johdolla. Nämä asiantuntijat kantavat edelleen huolta kuntarakenteen taloudesta. Kuntajakoselvityksissä Suomen kartalta katosi useita kuntia. Pakkoliitoksia ei tehty. Tätä ajatusta Keskusta halusi puolustaa. Toivottavasti aluekehitys kiinnostaisi muitakin puolueita ja julkisuutta. Sote-uudistus tarvitaan, mikäli halutaan turvata pienten kuntien toiminta. Uudistuksen lykkääminen näivettää pienet kunnat ja ajaa velkaantumiseen. Sote-palvelut siirtyvät kunnilta Hyvinvointialueille v. 2023.

Kokoomus on esittänyt omaa mallia, joka perustuisi kuntien omiin ratkaisuihin ja kuntien keskinäiseen yhteistyöhön. Tilanne ei Kokoomuksen mallissa muuttuisi. Saisimme Lopella jatkaa entisellään: Onko Sote-palveluja Lopella vai ei? Kokoomuksen kansanedustaja ja kunnanvaltuuston pj, Timo Heinonen, tekee varmaan kaikkensa, että Sote-palvelut säilyvät Lopella. Näin kuntalaisena toivon.

Sote-palvelujen kehittäminen ei saa olla poliittinen kiistakapula. Asioista on keskusteltava ja päätettävä hyvässä ja asiallisessa yhteistyössä. Nykyään opetan uusia hoitajia. Toivon heidän pysyvän alalla työpaineiden ja säästöjen alla. Turvataan tulevaisuudessa kuntalaisten palvelut ja huolehditaan samalla kuntatalouden terveydestä.

Anne Knuuti

Hoitotyönopettaja, KM, HTM

Kuntavaaliehdokas, Launonen, Loppi (kesk.)